

รายงานการประชุมคณะกรรมการส่งเสริมธรรมาภิบาลระบบยาว่าด้วยการส่งเสริมการขายยา

ครั้งที่ ๑ ปีงบประมาณ ๒๕๖๔

วันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ เวลา ๐๙.๓๐ - ๑๓.๓๐ น.

ณ ห้องประชุมชัยนาทนเรนทร อาคาร ๑ ชั้น ๑ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

ผู้เข้าร่วมประชุม

๑. ศ.ดร.ภก.ภักดี โพธิศิริ		ที่ปรึกษา
๒. ภก.บรรเจิด เดชาศิลป์ชัยกุล	นักวิชาการอาหารและยาทรงคุณวุฒิ	ที่ปรึกษา
๓. พญ.จริยา แสงสัจจา		ประธานฯ
๔. นายภิญโญศ ม่วงสมมุข	ผู้แทนผู้อำนวยการสำนักประเมินคุณธรรมและความโปร่งใส สำนักงาน ปปช.	คณะกรรมการ
๕. ดร.ภญ.ชุตินา อรรถสิทธิ์	ผู้แทนกองบริหารการสาธารณสุข	คณะกรรมการ
๖. รศ.ดร.ภญ.วรรณมา ศรีวิริยานุภาพ	ผู้แทนนายกสภาเภสัชกรรม	คณะกรรมการ
๗. ศ.นพ.ชัยรัตน์ ฉายากุล	ผู้แทนประธานเครือข่ายโรงพยาบาลกลุ่มสถาบันแพทยศาสตร์แห่งประเทศไทย	คณะกรรมการ
๘. ภญ.มิรันตรี จันทราสงเคราะห์	ผู้แทนประธานชมรมผู้อำนวยการโรงพยาบาลศูนย์/โรงพยาบาลทั่วไป	คณะกรรมการ
๙. ภก.วีระศักดิ์ เจียมอนุกุลกิจ	ประธานชมรมเภสัชกรสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด	คณะกรรมการ
๑๐. นพ.สุรพจน์ สุวรรณพานิช	นายกสมาคมโรงพยาบาลเอกชน	คณะกรรมการ
๑๑. นายพร้อมพงศ์ วานิชสมบัติ	สำนักงาน ปปช. จังหวัดพิจิตร	คณะกรรมการ
๑๒. ผศ.ดร.ภญ.นิยดา เกียรติยิ่งอังศุลี	ผู้จัดการแผนงานพัฒนาเภสัชภัณฑ์ระบบยา	คณะกรรมการ
๑๓. ผศ.ดร.ภญ.สุนทรี ท.ชัยสัมฤทธิ์โชค	คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	คณะกรรมการและเลขานุการ
๑๔. ภญ.นภาพรณัฐ ภูริปัญญวานิช	สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา	คณะกรรมการและเลขานุการร่วม
๑๕. ภญ.นุชรินทร์ โตมาษา	สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา	คณะกรรมการและเลขานุการร่วม

ผู้ที่ไม่สามารถเข้าร่วมประชุม

๑. นายสุทธินันท์ สาริมาณ สำนักงาน ปปช.
๒. ผู้อำนวยการศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต กระทรวงสาธารณสุข
๓. นายกแพทยสภา
๔. นพ.วชิร รุจิโมระ โรงพยาบาลพระนั่งเกล้า

เริ่มประชุมเวลา ๐๙.๓๕ น.

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งที่ประชุมทราบ

๑.๑ คำสั่งคณะกรรมการส่งเสริมการใช้ยาอย่างสมเหตุผล ที่ ๔/๒๕๖๓ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมธรรมาภิบาลระบบยาว่าด้วยการส่งเสริมการขายยา ลงวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๓

ประธานได้แจ้งว่า ด้วยประธานอนุกรรมการส่งเสริมการใช้ยาอย่างสมเหตุผล (คณบดีคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล) ได้แต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมธรรมาภิบาลระบบยาว่าด้วยการส่งเสริมการขายยา โดยมีหน้าที่ ๑.ศึกษาวิเคราะห์ และจัดทำข้อเสนอเพื่อพัฒนาการส่งเสริมธรรมาภิบาลระบบยา รวมถึงวางแผน ประสานหรือดำเนินการเพื่อส่งเสริมธรรมาภิบาลระบบยาว่าด้วยการส่งเสริมการขายยา ตามยุทธศาสตร์การใช้ยาอย่างสมเหตุผล ๒) รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลการ

1 ร้องเรียนในส่วนที่เกี่ยวข้อง รวมถึงเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้แทนหน่วยงานภายนอก ให้ข้อมูลหรือข้อเสนอใน
2 ประเด็นที่เกี่ยวข้อง รายละเอียดตามคำสั่งคณะกรรมการส่งเสริมการใช้จ่ายอย่างสมเหตุผล ที่ ๔/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๑๖
3 ตุลาคม ๒๕๖๓

4 ดังนั้นการประชุมวันนี้ เป็นการประชุมครั้งแรกของคณะทำงานฯ มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อทบทวนแนว
5 ทางการทำงานที่ผ่านมาและวางแผนการทำงานของคณะทำงานฯ

6 จึงเสนอให้ที่ประชุมทราบ

7 ที่ประชุมรับทราบ

8 **๒.กำหนดการประชุมคณะกรรมการส่งเสริมการใช้จ่ายอย่างสมเหตุผล ครั้งที่ ๒/๒๕๖๓ วันที่ ๑๒**
9 **พฤศจิกายน ๒๕๖๓**

10 คณะกรรมการส่งเสริมการใช้จ่ายอย่างสมเหตุผล ซึ่งมีคณบดีคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาลเป็น
11 ประธาน กำหนดประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๓ ในวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ ซึ่งในการประชุมดังกล่าว ฝ่ายเลขานุการฯ จะ
12 เสนอคณะทำงานฯ จะนำเสนอผลการประชุมของคณะทำงานฯ ให้ที่ประชุมอนุกรรมการฯ ได้รับทราบ

13 จึงเสนอที่ประชุมเพื่อทราบ

14 ที่ประชุมรับทราบ

15 **ระเบียบวาระที่ ๒ เรื่องแจ้งเพื่อทราบ**

16 **๒.๑ ผลสำรวจ การรับรู้ ความเข้าใจ และการปฏิบัติตามเกณฑ์จริยธรรมว่าด้วยการ**
17 **ส่งเสริมการขายยาของโรงพยาบาลของรัฐทั้งในและนอกสังกัดกระทรวงสาธารณสุข**

18 โดย ผศ.ดร.ภญ.สุนทรี ท.ชัยสัมฤทธิ์โชค หัวหน้าโครงการวิจัยฯ และเลขานุการคณะทำงานฯ

19 ผศ.ดร.ภญ.สุนทรี ท.ชัยสัมฤทธิ์โชค ได้นำเสนอว่า คณะทำงานส่งเสริมจริยธรรมและธรรมาภิบาลว่าด้วยการ
20 ส่งเสริมการขายยา ได้จัดทำโครงการวิจัยเพื่อพัฒนาการนำเกณฑ์จริยธรรมว่าด้วยการส่งเสริมการขายยาไปสู่การปฏิบัติใน
21 โรงพยาบาลของรัฐทั้งในและนอกสังกัดกระทรวงสาธารณสุข โดยได้รับการสนับสนุนจากสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข
22 วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

23 ๑. เพื่อประเมินการปฏิบัติตามเกณฑ์จริยธรรมว่าด้วยการส่งเสริมการขายยา จริยธรรมการสั่งใช้ยาและธรรมาภิบาล
24 ในระบบยาของโรงพยาบาลรัฐ ด้วยเครื่องมือที่พัฒนาขึ้น

25 ๒. เพื่อส่งเสริมการนำเกณฑ์จริยธรรมฯ ไปปฏิบัติอย่างมีส่วนร่วมด้วยการออกแบบกิจกรรมสนับสนุนการปฏิบัติตาม
26 เกณฑ์จริยธรรมฯ จริยธรรมการสั่งใช้ยาและธรรมาภิบาลในระบบยาของโรงพยาบาลรัฐด้วยรูปแบบและวิธีการ
27 ต่างๆ

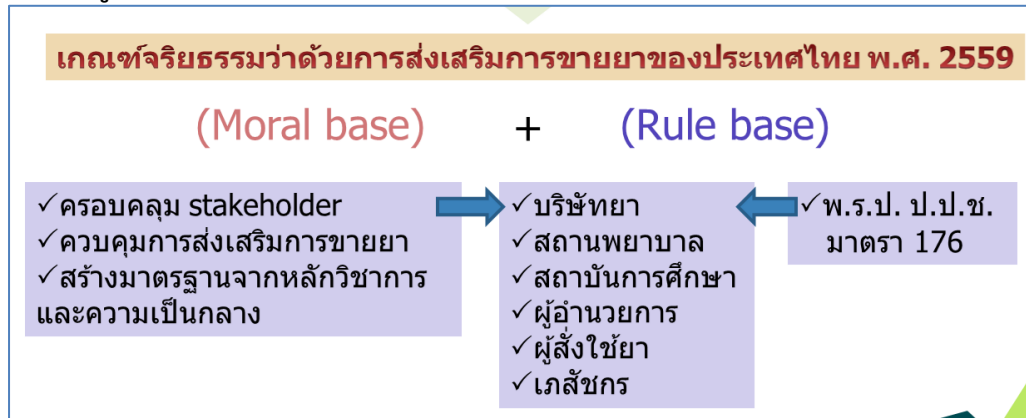
28 ๓. เพื่อพัฒนารูปแบบกระบวนการเฝ้าระวัง และการจัดการเรื่องร้องเรียนกรณีการไม่ปฏิบัติตามเกณฑ์จริยธรรมฯ
29 ในโรงพยาบาลรัฐ

30 ทั้งนี้ขอให้ฝ่ายเลขานุการนำเสนอผลการสำรวจเบื้องต้นของสถานการณ์การนำเกณฑ์จริยธรรมว่าด้วยการส่งเสริม
31 การขายยาไปปฏิบัติในโรงพยาบาลของรัฐทั้งในและนอกสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ในช่วงระหว่างเดือน มีนาคม –
32 พฤษภาคม ๒๕๖๓ เพื่อให้ที่ประชุมทราบสถานการณ์จากที่คณะทำงานฯ ได้พัฒนาเกณฑ์จริยธรรมว่าด้วยการส่งเสริมการขาย
33 ยา และผลักดันให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ ทั้งนี้ข้อมูลดังกล่าวจะส่งคืนกลับเพื่อพัฒนาในพื้นที่วิจัยนำร่องต่อไป
34 รายละเอียดตามเอกสารหมายเลข ๒.๑

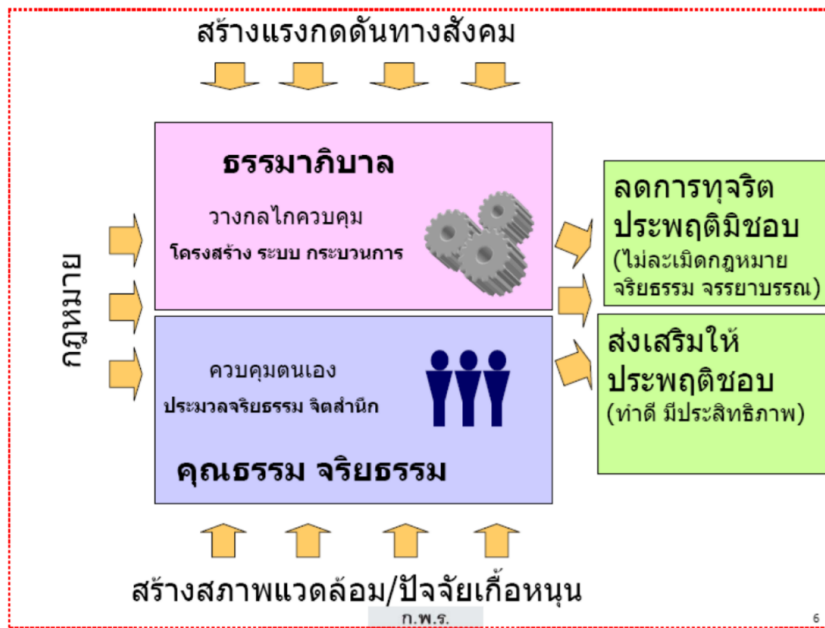
- 1   จึงเสนอที่ประชุมเพื่อทราบ
- 2   **ความเห็นที่ประชุม**
- 3   ● **ประเด็นผลการสำรวจสถานการณ์และการวิเคราะห์**
- 4   ๑. จากกลุ่มตัวอย่างที่ตอบ มีข้อมูล รพช. จำนวนมาก อาจไม่สะท้อนกลุ่มเป้าหมายหลัก ส่วนที่เป็นปัญหา คือ
- 5   แพทย์ที่จบ board ฝ่ายเลขาฯ ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า จากการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องในสวนกลาง ได้ข้อมูลว่า ปัญหาไม่ได้อยู่ที่ รพ.
- 6   ขนาดใหญ่อย่างเดียว แต่โรงพยาบาลชุมชนก็เป็นปัญหาเช่นกัน
- 7   ๒. เสนอให้ทำ subgroup analysis แยก ระดับ รพ. แยกตาม กลุ่มผู้บริหาร มองเรื่องนี้อย่างไร แพทย์ เก่า ก่อนปี
- 8   ๖๑ กับแพทย์ใหม่ กลุ่มเภสัชกร ระดับหัวหน้า กลุ่มผู้ปฏิบัติ
- 9   ๓ ให้ทำหนังสือถึง ประธานชมรม รพศ./ รพท. / ชมรม นพ.สสจ. / ชมรม ผอ.รพช. เพื่อกระตุ้นให้กลุ่มแพทย์มี
- 10   การตอบให้มากขึ้น รวมถึงในกลุ่มเครือข่าย UHOSNET (ปัจจุบันมีชมรมที่เป็นการรวม ๓ ชมรม ซึ่งประกอบด้วย ชมรม
- 11   รพศ./ รพท. ชมรม นพ.สสจ. และ ชมรม ผอ.รพช. โดยมี นพ.สุรัชย์ โชคครรชิตไชยเป็นเลขานุการชมรม)
- 12   ๔. แบบสอบถามควรถามในเชิง outcome ด้วย เช่น ในชีวิตจริง ยังมีการจัดกิจกรรมกับบริษัทฯ
- 13   ๕. ควรแยกส่วนระหว่างงานวิจัย กับการขับเคลื่อน งานวิจัยที่ต่อยอดอะไรบ้าง และสะท้อนแนวคิดของ
- 14   intervention
- 15   ๖. ผลการวิจัย จะนำสู่แนวทางการ Intervention ในการลงพื้นที่
- 16   ๗. ควรสำรวจการรับรู้ในกลุ่มเจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาลด้วย ฝ่ายเลขานุการ ให้ข้อมูลว่า การสอบถาม ได้ถาม
- 17   เจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาลด้วยแล้ว
- 18   ● **ประเด็น ITA**
- 19   ๑. ITA ให้มีการแสดงสิ่งที่หน่วยงานได้ดำเนินการจริง แสดงในเว็บไซต์
- 20   ๒. ITA ส่วนหนึ่งเป็น perception การประมวลผลเชิงประจักษ์ในเว็บไซต์ ใช้เว็บไซต์ในการขับเคลื่อน หน่วยงานมี
- 21   การเผยแพร่ข้อมูลอย่างไรบ้าง จัดทำข้อมูลให้พร้อม ในการนำขึ้นเว็บ
- 22   ๓. รพ.ศิริราช ได้เชิญ ปปช. เข้าไปให้ข้อมูลเกี่ยวกับ ITA แต่การประเมิน ITA เป็นการประเมินในระดับกรม จึงเป็น
- 23   การชี้แจงแนวทางแก่ผู้เกี่ยวข้อง
- 24   ๔. เสนอกำหนดขนาดของ sampling site ในการประเมิน
- 25   ๔. leadership role ควรมีคำถามที่แสดงถึงความต่อเนื่องของการขับเคลื่อนของผู้บริหารแค่ไหน
- 26   ๕. goal direction ของผู้บริหาร right mind right direction มีความสำคัญ
- 27   ๖. การใช้ social pressure ควบคู่กัน
- 28   ๗. ควรมีการชี้แจงการสำรวจ เพื่อสร้างความเข้าใจ ถึงความเป็นมา วัตถุประสงค์ ก่อนสำรวจในกลุ่มแพทย์
- 29   ๘. สนับสนุนการเปิดเผยข้อมูลการรับสั่งสนับสนุน report ในกรรมการบริหาร ส่วนนี้จะเชื่อมโยงกับ พรบ.ข้อมูล
- 30   ข่าวสารของทางราชการ
- 31   ๙. สนับสนุนการเปิดเผยข้อมูล อาจเริ่มจากความสมัครใจก่อน
- 32   **มติที่ประชุม**
- 33   รับทราบ และมอบฝ่ายเลขานุการ พิจารณานำข้อคิดเห็นจากคณะทำงานดำเนินการต่อไป
- 34

1 ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องเสนอเพื่อพิจารณา

2 ๓.๑ ทบทวนทิศทางการขับเคลื่อนและติดตามประเมินผลการส่งเสริมธรรมาภิบาลระบบยาว่าด้วยการส่งเสริม
3 การขายยา เพื่อนำไปสู่ระบบงานประจำ - Moral based - Rule based

4
5

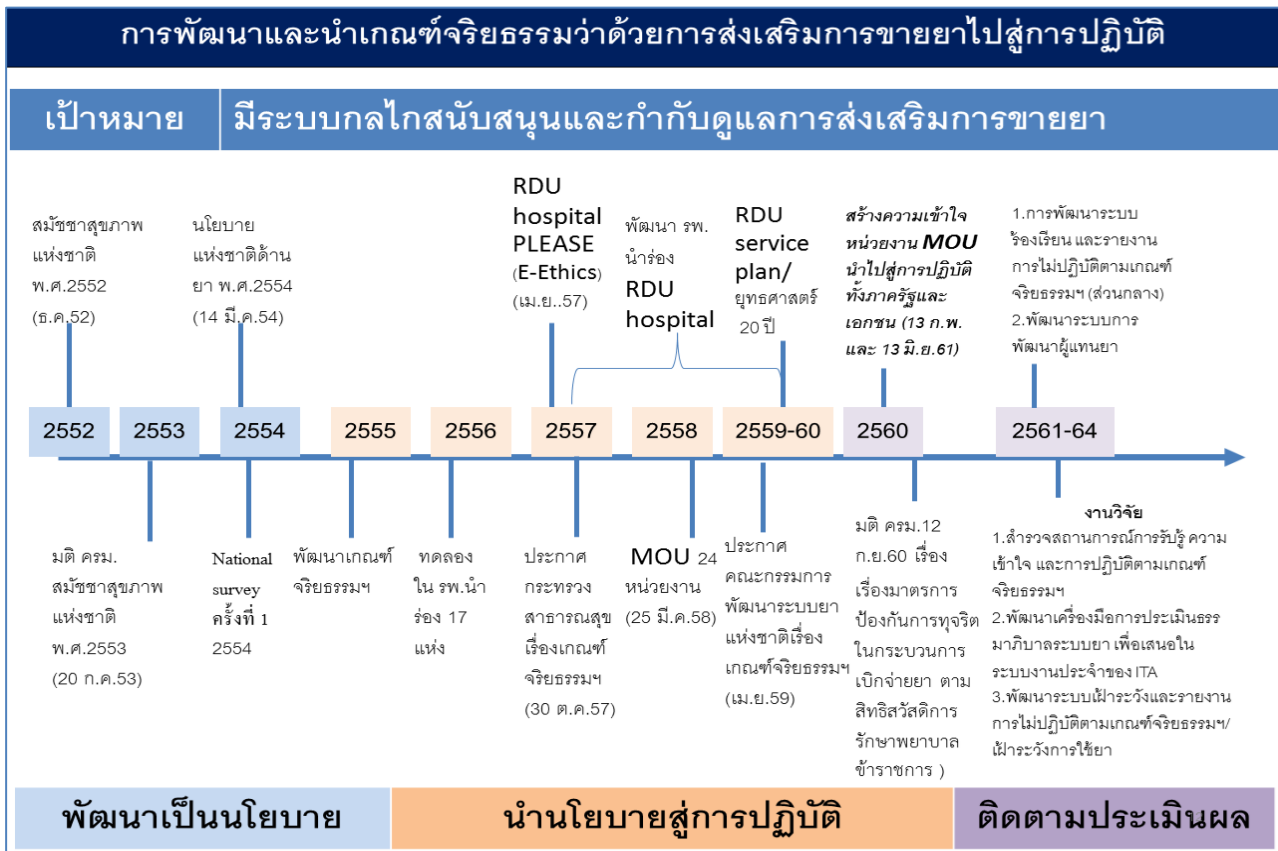

6 ฝ่ายเลขานุการ ได้เสนอว่า

7 **ความเป็นมา**

8 เนื่องจาก การส่งเสริมธรรมาภิบาลระบบยาว่าด้วยการส่งเสริมการขายยา เริ่มดำเนินการตั้งแต่ปี ๒๕๕๔ ภายใต้
9 การดำเนินงานของยุทธศาสตร์การใช้อย่างสมเหตุผล ของนโยบายแห่งชาติด้านยา ซึ่งในปี ๒๕๖๔ จะครบ ๑๐ ปี ของ
10 การพัฒนาเกณฑ์จริยธรรมว่าด้วยการส่งเสริมการขายยาของประเทศไทย และการขับเคลื่อนเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ
11 ประกอบกับในปัจจุบันมีเหตุการณ์ที่เร่งให้เกิดส่งเสริมธรรมาภิบาลระบบยาว่าด้วยการส่งเสริมการขายยา เช่น การเปิดเผย
12 ข้อมูลการรับเงินสวัสดิการของ รพ.โดยสมาคมบริษัทยา การพัฒนาเครื่องมือเพื่อใช้ในการประเมินระบบยาตามเกณฑ์
13 จริยธรรมฯ ในรูปแบบการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใส (ITA) ภายใต้งานวิจัย กรณีตัวอย่างการร้องเรียนและ
14 โยกย้ายผู้อำนวยการโรงพยาบาลขอนแก่น เป็นต้น

- 1 ประธานคณะกรรมการฯ จึงเห็นควรให้มีการทบทวนทิศทางการขับเคลื่อนและติดตามการส่งเสริมธรรมาภิบาลระบบ
 2 ยาว่าด้วยการส่งเสริมการขายยาขึ้น เพื่อเป็นแนวทางการขับเคลื่อนและร่วมกันวางแผนการทำงานร่วมกันต่อไป
 3 ข้อพิจารณา
 4 ดังนั้น ฝ่ายเลขานุการฯ จึงขอเสนอประเด็นเพื่อเป็นข้อมูลนำเข้าก่อนการทบทวนแนวทางขับเคลื่อนต่อไป ดังนี้
 5 ประเด็นที่ ๑. ทิศทางการพัฒนาการส่งเสริมธรรมาภิบาลระบบยาของประเทศที่พัฒนาแล้ว
 6 มีแนวโน้มสู่การเปิดเผยข้อมูลเพื่อความโปร่งใส (Slide ๓.๑)
 7 ประเด็นที่ ๒. การดำเนินงานที่ผ่านมา (ปี ๒๕๕๔ - ๒๕๖๓) และสิ่งที่เกิดขึ้น

- 8
 9 ● สิ่งที่เกิดขึ้น (ผลที่เกิดขึ้น/สิ่งที่สนับสนุนให้เกิดธรรมาภิบาลระบบยาว่าด้วยการส่งเสริมการขายยา)

Moral based/มาตรการภาครัฐ/ความร่วมมือ	Rule based/ กฎหมาย
๑.ประกาศคณะกรรมการพัฒนาระบบยาแห่งชาติ เรื่อง เกณฑ์จริยธรรมว่าด้วยการส่งเสริมการขายยา พ.ศ.2559 เมื่อวันที่ 22 เมษายน 2559	๑.พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 (มาตรา 176)
๒.ระเบียบกระทรวงสาธารณสุข ว่าด้วยการบริหารจัดการด้านยาและเวชภัณฑ์มีใช้ยาของส่วนราชการและหน่วยงานในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข พ.ศ.2557	๒.มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 12 กันยายน 2560 เรื่อง มาตรการป้องกันการทุจริตในกระบวนการเบิกจ่ายยา ตามสิทธิสวัสดิการรักษายาพยาบาลข้าราชการ
๓.ประกาศกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยเกณฑ์จริยธรรมว่าด้วยการจัดซื้อจัดหาและการส่งเสริมการขายยาและเวชภัณฑ์มีใช้ยาของกระทรวงสาธารณสุข พ.ศ.2557	

Moral based/มาตรการภาครัฐ/ความร่วมมือ	Rule based/ กฎหมาย
๔.บันทึกข้อตกลงความร่วมมือ ๒๔ องค์กรในการนำเกณฑ์จริยธรรมว่าด้วยการส่งเสริมการขายยาไปสู่การปฏิบัติ	
๕.การรวบรวมข้อมูลการขอรับเงินสวัสดิการของ รพ.จากบริษัทยา โดยสมาคมไทยอุตสาหกรรมผลิตยาแผนปัจจุบัน	

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

● **ข้อสังเกตจากการดำเนินการที่ผ่านมา**

๑. แม้จะมีมติ ครม. สมัชชาสุขภาพแห่งชาติ เรื่อง เกณฑ์จริยธรรมว่าด้วยการส่งเสริมการขายยา (20 ก.ค. 2553) และมติ ครม. วันที่ 12 ก.ย. 2563 เรื่อง มาตรการป้องกันการทุจริตในกระบวนการเบิกจ่ายยา ตามสิทธิสวัสดิการรักษายาพยาบาลข้าราชการ รวมถึงบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ เมื่อ พ.ศ. 2558 ยังไม่มีการติดตามประเมินผลที่ชัดเจนและต่อเนื่อง
๒. การปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติตามเกณฑ์จริยธรรมฯ E – Ethics ในแนวทาง PLEASE ของ RDU hospital ยังไม่มีกลไกสื่อสาร ระบบเฝ้าระวัง และรายงานที่ชัดเจน
๓. ผลการดำเนินการที่ผ่านมา เป็นผลเชิงกระบวนการ ยังไม่มีกำหนดผลผลิตจากกระบวนการที่ชัดเจน เช่น จำนวนรายงานการปฏิบัติไม่เป็นไปตามเกณฑ์จริยธรรมฯ

ประเด็นที่ ๓ ข้อเสนอการขับเคลื่อนการส่งเสริมธรรมาภิบาลระบบยาว่าด้วยการส่งเสริมการขายยาสู่ระบบงานประจำ

๓.๑ กำหนด Key results ปี ๒๕๖๔ -๖๕

๑. ผู้กำหนดนโยบายในแต่ละกระทรวง (ที่มีสถานพยาบาลในสังกัด) ให้มีการดำเนินการในระบบงานประจำในทุกกระทรวง และมีระบบติดตามในลักษณะเดียวกับ ITA และสามารถตรวจสอบหลักฐานเชิงประจักษ์ โดยไม่เป็นภาระของหน่วยงานที่ให้ข้อมูล
๒. การ engage การมีส่วนร่วมของสังคม และการ maintain เครือข่าย เพื่อสร้างความโปร่งใสของธรรมาภิบาลระบบยาว่าด้วยการส่งเสริมการขายยา

ปี ๖๖ เป็นต้นไป

มีระบบกลไกติดตามและประเมินผล ในระบบประจำ

๓.๒ การขับเคลื่อน เป็น ๒ ระยะ

ระยะที่ ๑ ปีงบประมาณ ๒๕๖๔ - ๒๕๖๕

๑. การพัฒนาเครื่องมือติดตามและประเมินธรรมาภิบาลระบบยาว่าด้วยการส่งเสริมการขายยา โดยเสนอเป็นเครื่องมือประเมินเฉพาะด้านของ ITA (ผ่านงานวิจัย) ซึ่งส่วนหนึ่งของเครื่องมือ จะมีหมวดที่ว่าด้วยการเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องของสถานพยาบาล
๒. พัฒนาระบบเฝ้าระวัง รายงาน การปฏิบัติที่ไม่เป็นไปตามเกณฑ์จริยธรรม เชื่อมโยงกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งส่วนกลาง ที่เป็นหน่วยงานด้านกำกับดูแลด้านจริยธรรมของวิชาชีพและหน่วยงานกำกับ

ดูแลตามกฎหมาย เช่น ปพข. แพทยสภา สภาเภสัชกรรม ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันทุจริต กระทรวงสาธารณสุข รวมถึงระบบในสถานพยาบาล (ผ่านงานวิจัยที่กำลังมีการดำเนินการ)

1 ๓.เสนอให้ ปปช. แชร้ข้อมูลการติดตามการดำเนินงานตามมาตรการควบคุมภายในของนิติบุคคล ตาม
2 พ.ร.บ ฯ มาตรา ๑๗๖

3 ๔.ทบทวนและพัฒนาเกณฑ์จริยธรรมว่าด้วยการส่งเสริมการขายยาฉบับใหม่ (๒๕๖๕)

4 **ระยะที่ ๒ ปีงบประมาณ ๒๕๖๖ เป็นต้นไป**

5 บทบาทคณะทำงานฯ จะเป็นคณะบุคคลที่ติดตาม ฝ้าระวัง โดยทำงานเชื่อมโยง/ส่งต่อการทำงานกับหน่วยงานที่
6 เกี่ยวข้อง และรายงานผลต่อคณะกรรมการส่งเสริมการใช้ยาอย่างสมเหตุผล และคณะกรรมการพัฒนาระบบยาแห่งชาติ
7 เพื่อมีมาตรการแก้ปัญหาต่อไป

8 จึงเสนอที่ประชุม

9 ๑.คณะทำงานฯ ให้ข้อมูลเพิ่มเติมต่อในประเด็นการดำเนินการที่ผ่านมา หากมีการดำเนินการ

10 ๒.พิจารณาให้ความเห็นชอบข้อเสนอดังกล่าวต่อการขับเคลื่อนการส่งเสริมธรรมาภิบาลระบบยาว่าด้วยการส่งเสริมการขาย
11 ยาสู่ระบบงานประจำ

12 **ความเห็นหรือข้อมูลจากคณะทำงานฯ**

13 ● **ประเด็นการขับเคลื่อนจากระดับนโยบาย**

14 ๑.Key success factor คือ policy maker ที่ทำอะไรให้เห็นความสำคัญของเรื่องนี้

15 ๒.เสนอเป็นแผนส่วนหนึ่งของการปรับปรุงแผนปฏิรูปด้านสาธารณสุขประเทศ

16 ๓.ควรมีกระบวนการสั่งการในเชิงนโยบายจากผู้บริหารระดับสูงด้วย ในกระบวนการขับเคลื่อนก่อน ในการกำกับดูแล
17 มาตรการส่งเสริมการขายยา (มีข้อมูลที่แสดงให้เห็นถึงความสำคัญต่อประเทศอย่างไร)

18 ๔..เสนอให้เป็นนโยบายผู้บริหาร และระบบงานปกติ

19 ๕. ปี ๒๕๖๔ ธรรมาภิบาลระบบยาว่าด้วยการส่งเสริมการขายยาเป็นนโยบายของปลัดกระทรวง ทั้ง ITA และเรื่องยา

20 ● **ประเด็นการขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติและการติดตามประเมินผล**

21 ๑. ใน.๑๐ ปีข้างหน้า ควรบูรณาการให้การสร้างธรรมาภิบาลระบบยาว่าด้วยการส่งเสริมการขายยา อยู่ในระบบปกติ โดยมี
22 ระบบติดตามและประเมินผล และทำ socialize กับ policy maker

23 ๒.เปลี่ยนแนวคิดเป็น ชวนกันทำ

24 ๓.เสนอ สรพ.ให้นำเรื่องการพัฒนาธรรมาภิบาลระบบยาว่าด้วยการส่งเสริมการขายยาเป็นมาตรฐานในงานเภสัชกรรม โดย
25 เสนอให้ surveyor take action

26 ๔.ควรมีกระบวนการให้แพทย์จบใหม่ ทราบเรื่องข้อบังคับจรรยาบรรณแพทยสภา ซึ่งมีเรื่องการส่งเสริมการขายยา

27 ๕..รพศ. รพท. มีการทำปี ๕๘- ๖๑ เสนอให้มีการ booter/ นำเป็นประเด็นเป็นวาระการประชุมเขต เดิมขาดส่วนการ
28 monitor และ booter

29 ๖.การร้องเรียนจากผู้ป่วย ซึ่งเป็น incidence report แม้ช้า แต่ดีกว่าไม่แก้ และควรเป็นการรายงานในระดับแนวราบ

30 ๗.ควรสื่อสารว่าการพัฒนาธรรมาภิบาลระบบยาว่าด้วยการส่งเสริมการขายยา เป็นการสร้างความเชื่อมั่นและไว้วางใจต่อ
31 สังคม

32

- 1 ๘. ควรมีการกำกับดูแลการส่งเสริมการขายยาของเครื่องมือแพทย์ เนื่องจาก รพ.เอกชน มีการสั่งใช้การวินิจฉัยผ่าน
2 เครื่องมือมากขึ้น รวมถึงการสั่งยาราคาแพง ยา original
3 ๙. มีหน่วยงานหลักที่ดูแล โดยเสนอให้มีสำนักพัฒนาระบบยาแห่งชาติ ตั้งขึ้นมา และมี RDU center หรือศูนย์ที่ สป. ที่ดูแล
4 เรื่องการกำกับติดตามเรื่องธรรมาภิบาลระบบยาว่าด้วยการส่งเสริมการขายยา
5 ๑๐. ทำสรุปงาน ๑๐ ปี เพื่อเป็นข้อเสนอเชิงนโยบาย สื่อสารสังคม สื่อให้ทุกคนรับรู้และให้ทุกคนมี voice ได้ หรือทำเป็น
6 paper เช่น WHO bulletin

7 มติคณะทำงาน

- 8 คณะทำงานฯ เห็นชอบต่อการทบทวนการดำเนินการ และกำหนดเป้าหมาย ผลที่จะเกิดขึ้น รวมถึงแนวทางการ
9 ดำเนินการ รายละเอียดตามเอกสารแนบท้ายรายงานการประชุม และมอบฝ่ายเลขานุการ จัดทำข้อมูลเพื่อนำเสนอในการ
10 ประชุมคณะอนุกรรมการส่งเสริมการใช้ยาอย่างสมเหตุผลต่อไป

11

12 ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่นๆ

- 13 กำหนดการประชุมครั้งต่อไป (ทุก ๓- ๔ เดือน)

- 14 ประมาณมีนาคม ๒๕๖๔ โดยมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการ ประสานเพื่อกำหนดวันกับทางประธานคณะทำงานและ
15 คณะทำงานต่อไป

16

- 17 เลิกประชุมเวลา ๑๒.๑๕ น.

18

ภญ.นภาพรณัฏฐ์ ภูริปัญญวานิช

19

ภญ.นุชรินทร์ โตมาชา

20

บันทึกการประชุม

21

22

23

24

25

26

27

28

ทิศทางขับเคลื่อนการพัฒนาธรรมาภิบาลระบบยาว่าด้วยการส่งเสริมการขายยา ระยะ ๓ ปี
(ปีงบประมาณ ๒๕๖๔-๒๕๖๖)

๑.ความเป็นมา

๑.๑ องค์การอนามัยโลกให้ความหมาย “การส่งเสริมการขายยา” ว่า หมายถึงการกระทำใดๆ ก็ตามที่เกี่ยวข้องกับการให้ข้อมูลและการชักชวนหรือล่อใจทุกวิถีทางโดยผู้ผลิตและผู้จำหน่าย เพื่อชักนำให้เกิดการสั่งยา การจัดหา ยา การสั่งซื้อยาและการใช้ยาเพิ่มขึ้น¹ แต่ “ยา” เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีลักษณะพิเศษแตกต่างจากสินค้าทั่วไป ไม่ควรส่งเสริมให้เกิดการบริโภคยาโดยไม่จำเป็น หรือการใช้ยาไม่เหมาะสม

๑.๒ ทิศทางของประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร สหภาพยุโรป ออสเตรเลีย มีแนวโน้มสู่การเปิดเผยข้อมูลการสนับสนุนจากบริษัทยาเพื่อความโปร่งใส (Disclosure policy)

๑.๓ แม้ในปัจจุบัน ประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายกำกับดูแลการส่งเสริมการขายยาโดยตรง และยังมีช่องว่างในการพัฒนาและกำกับดูแลระบบธรรมาภิบาลในหลายส่วนที่เกี่ยวข้องกับระบบยา อย่างไรก็ตาม ใน พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.๒๕๖๑ ในมาตรา ๑๗๖ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ทำให้เกิดมาตรการควบคุมภายในของนิติบุคคล ซึ่งหากมีผู้กระทำความผิด โดยให้ ขอให้ หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่เจ้าหน้าที่รัฐ เพื่อจูงใจให้กระทำการ ไม่กระทำการหรือประวิงการกระทำอันมิชอบด้วยหน้าที่ โดยนิติบุคคล ไม่มีมาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสมเพื่อป้องกันการกระทำความผิด ก็จะมีโทษตามกฎหมายมาตรานี้

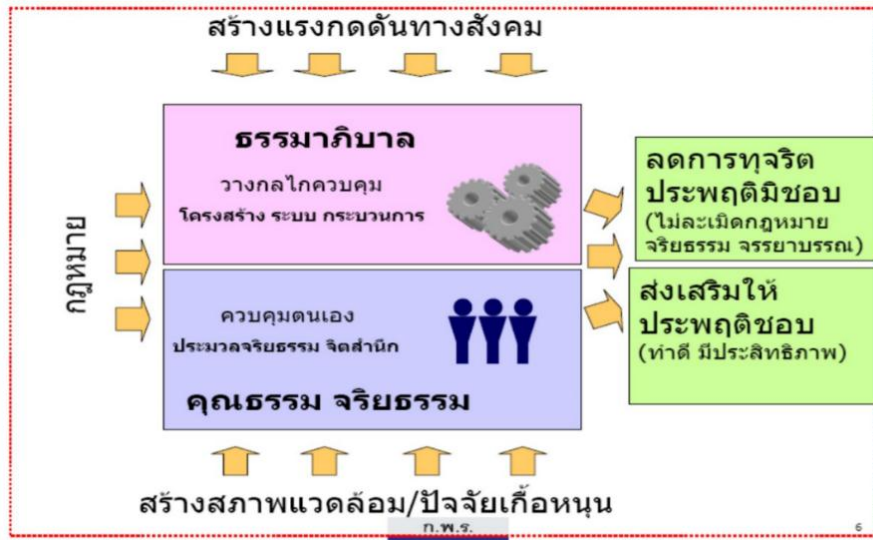
นอกจากนี้ประเทศไทย ยังไม่มีการเฝ้าระวังติดตามในภาพรวม เพื่อนำไปสู่การกำหนดมาตรการและแก้ปัญหา ร่วมกันเพื่อการส่งเสริมธรรมาภิบาลระบบยาว่าด้วยการส่งเสริมการขายยาของประเทศ โดยข้อมูลดังกล่าว ประกอบด้วย ข้อมูลจากระบบการกำกับดูแลกันเองหรือการควบคุมแบบสมัครใจ (self-regulation) ของภาคอุตสาหกรรม ซึ่งข้อมูลเหล่านี้ยังไม่ครอบคลุมครบถ้วนสำหรับอุตสาหกรรมยาทั้งหมด นอกจากนี้ยังไม่ข้อมูลจากระบบรายงาน หรือการร้องเรียน ในส่วนภาครัฐที่มีอยู่ เช่น สภาวิชาชีพ หรือสถานบริการสุขภาพต่าง ๆ รวมถึงการติดตามประเมินผลในภาพรวมของประเทศ

๑.๔.การส่งเสริมให้ผู้เกี่ยวข้องทั้งส่วนที่เป็นเจ้าหน้าที่รัฐและภาคเอกชน ปฏิบัติตามเกณฑ์จริยธรรมว่าด้วยการส่งเสริมการขายยาของประเทศไทย หรือเกณฑ์จริยธรรมของภาคเอกชน จึงเป็นการป้องกันมิให้เกิดการกระทำความผิดกฎหมาย

¹ World Health Organization. (1988). Ethical criteria for medicinal drug promotion. World Health Organization. <https://apps.who.int/iris/handle/10665/38125>

- 1 **๒.กรอบความคิด**
- 2 การขับเคลื่อน ประกอบด้วยส่วนที่เป็น Moral based และ rule based ไปพร้อมกัน ตามกรอบการดำเนินการนี้

- 3 **๓.ข้อเสนอการขับเคลื่อนในระยะ ๓ ปี**
- 4 **๓.๑ เป้าหมาย**
- 5 มีระบบกลไกการส่งเสริมธรรมาภิบาลระบบยาวว่าด้วยการส่งเสริมการขยายสู่ระบบงานประจำ
- 6 **๓.๒ Key results**
- 7 ๑.ผู้กำหนดนโยบายทุกกระทรวงที่เกี่ยวข้อง ประกาศเจตนารมณ์ต่อสังคม กำหนดนโยบายและมีกลไกการติดตาม
- 8 ในหน่วยงานระดับรองลงไป เพื่อให้ปฏิบัติสู่ระบบงานประจำ
- 9 ๒.มีระบบกลไกติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ทั้งส่วนหน่วยงานรับผิดชอบระดับประเทศ และหน่วยงานกำกับ
- 10 ดูแลธรรมาภิบาลและการรับรองคุณภาพสถานบริการสุขภาพ
- 11 **๓.๓ ข้อเสนอการดำเนินงาน ปีงบประมาณ ๒๕๖๔ - ๒๕๖๕**
- 12 ๑.เสนอต่อคณะกรรมการปฏิรูปด้านสาธารณสุข ให้การส่งเสริมธรรมาภิบาล ระบบยา และเครื่องมือแพทย์ และ
- 13 เวชภัณฑ์มีใช้ยา เป็นประเด็นการปรับปรุงแผนปฏิรูปด้านสาธารณสุขประเทศ ทั้งเรื่องการส่งเสริมธรรมาภิบาลระบบยา
- 14 ๒.เสนอให้ผู้กำหนดนโยบายในทุกกระทรวงที่เกี่ยวข้อง ประกาศเจตนารมณ์แก่สังคม กำหนดนโยบายและมีกลไก
- 15 การติดตามในหน่วยงานระดับรองลงไป เพื่อให้ปฏิบัติสู่ระบบงานประจำ โดยเสนอต่อคณะกรรมการพัฒนาระบบยา
- 16 แห่งชาติ ให้ความเห็นชอบ
- 17 ๓.เสนอให้กระทรวงสาธารณสุข มีการกระตุ้นและเกิดความตื่นตัวในกระทรวงสาธารณสุข ภายใต้นโยบาย
- 18 ปลัดกระทรวงสาธารณสุขเรื่องธรรมาภิบาล และนำเป็นวาระประชุมอย่างต่อเนื่องในการประชุมระดับเขต รวมถึงการ
- 19 กระตุ้นให้เกิดการตื่นตัวและรับรู้ส่วนสภาวิชาชีพ และภาคส่วนอื่น
- 20 ๔. เสนอให้สถาบันรับรองคุณภาพสถานพยาบาล (องค์การมหาชน) แจ้งให้ผู้เยี่ยมสำรวจได้กระตุ้นและติดตามใน
- 21 ประเด็นนี้อย่างต่อเนื่อง
- 22 ๕.คณะทำงานฯ จะพัฒนากลไกการติดตามและประเมินธรรมาภิบาลระบบยาวว่าด้วยการส่งเสริมการขยาย เพื่อ
- 23 เสนอสู่ระบบประจำ โดย
- 24

1   ๕.๑ พัฒนาเครื่องมือติดตามและประเมินธรรมาภิบาลระบบยาว่าด้วยการส่งเสริมการขายยา โดยใช้เครื่องมือใน
2 ลักษณะเดียวกับ Integrity and transparency assessment (ITA) มุ่งเน้นการเปิดเผยข้อมูล (อยู่ระหว่างการวิจัยเชิง
3 ปฏิบัติการ)

4   ๕.๒ พัฒนาระบบเฝ้าระวัง รายงาน การปฏิบัติที่ไม่เป็นไปตามเกณฑ์จริยธรรม เชื่อมโยงกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
5 ทั้งส่วนกลางซึ่งเป็นหน่วยงานด้านกำกับดูแลด้านจริยธรรมของวิชาชีพและหน่วยงานกำกับดูแลตามกฎหมาย เช่น ปปช.
6 แพทยสภา สภาเภสัชกรรม ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันทุจริต กระทรวงสาธารณสุข รวมถึงระบบในสถานพยาบาล (อยู่ระหว่างการ
7 การวิจัยเชิงปฏิบัติการ)

8   ๕.๓ เสนอให้ ปปช. แชรซ์ข้อมูลการติดตามการดำเนินงานตามมาตรการควบคุมภายในของนิติบุคคล ตาม พ.ร.บ. ฯ
9 มาตรา ๑๗๖

10   ๖. ทบทวนและพัฒนาเกณฑ์จริยธรรมว่าด้วยการส่งเสริมการขายยาฉบับใหม่ (ปีงบประมาณ ๒๕๖๕)

11   **๓.๔ บทบาทคณะกรรมการฯ ตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๖๖**

12   คณะทำงานฯ นี้ จะเป็นคณะบุคคลที่ติดตาม เฝ้าระวัง โดยทำงานเชื่อมโยง/ส่งต่อการทำงานกับหน่วยงานที่
13 เกี่ยวข้อง และรายงานผลต่อคณะกรรมการส่งเสริมการใช้ยาอย่างสมเหตุผล และคณะกรรมการพัฒนาระบบยาแห่งชาติ
14 เพื่อกำหนดมาตรการแก้ปัญหาต่อไป

15   **๓.๕ ข้อเสนออื่น ๆ**

16   จัดทำเอกสารสรุปการดำเนินงาน ๑๐ ปี การขับเคลื่อนการส่งเสริมธรรมาภิบาลระบบยาว่าด้วยการส่งเสริมการ
17 ขายยาของประเทศไทย เพื่อเป็นข้อเสนอเชิงนโยบาย และมีการสื่อสารสังคม รวมถึงเขียนเป็นเอกสารตีพิมพ์ใน WHO
18 bulletin หรือเอกสารต่างประเทศอื่น

แบบฟอร์มการขอเผยแพร่ข้อมูลผ่านเว็บไซต์ของหน่วยงานในราชการบริหารส่วนกลาง
สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข
ตามประกาศสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข
เรื่อง แนวทางการเผยแพร่ข้อมูลต่อสาธารณะผ่านเว็บไซต์ของหน่วยงาน พ.ศ. ๒๕๖๑
สำหรับหน่วยงานในราชการบริหารส่วนกลางสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

แบบฟอร์มการขอเผยแพร่ข้อมูลผ่านเว็บไซต์ของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข	
ชื่อหน่วยงาน : ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต กระทรวงสาธารณสุข วัน/เดือน/ปี : ๕ มิถุนายน ๒๕๖๔ หัวข้อ: เอกสารประกอบการประชุมคณะทำงานส่งเสริมธรรมาภิบาลระบบยาว่าด้วยการส่งเสริมการขายยา ครั้งที่ ๑/๒๕๖๔ เมื่อวันศุกร์ที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๖๔ เวลา ๑๓.๐๐-๑๖.๓๐ น. ณ ห้องประชุม ๑ ชั้น ๓ อาคาร ๑ ตึกสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา และผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์	
รายละเอียดข้อมูล (โดยสรุปหรือเอกสารแนบ) เอกสารประกอบการประชุมคณะทำงานส่งเสริมธรรมาภิบาลระบบยาว่าด้วยการส่งเสริมการขายยา ครั้งที่ ๑/๒๕๖๔ เมื่อวันศุกร์ที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๖๔ เวลา ๑๓.๐๐-๑๖.๓๐ น. ณ ห้องประชุม ๑ ชั้น ๓ อาคาร ๑ ตึกสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา และผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์	
Link ภายนอก: ไม่มี	
หมายเหตุ:	
.....	
.....	
ผู้รับผิดชอบการให้ข้อมูล สุชาภา วรินทร์เวช (นางสาวสุชาภา วรินทร์เวช) ตำแหน่ง นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ วันที่ ๕ เดือน มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๔	ผู้อนุมัติรับรอง สุชาภา วรินทร์เวช (นางสาวสุชาภา วรินทร์เวช) ตำแหน่ง นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ (หัวหน้า) วันที่ ๕ เดือน มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๔
ผู้รับผิดชอบการนำข้อมูลขึ้นเผยแพร่ พศวีร์ วัชรบุตตร (นายพศวีร์ วัชรบุตตร) นักทรัพยากรบุคคลปฏิบัติการ วันที่ ๕ เดือน มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๔	